

Туругурдун
Улуу Октябрьс-
кай социалисти-
ческой револю-
ция 49 сылын
туолуута!

Советскай Союз
үлэһиттэрэ! Улуу Ок-
тябрь 50 сыла туо-
луутун коммунисти-
ческой тутууга санга
ситиһиилэринэн бэ-
лиэтиэбин!

Ю. Иванов плаката.

ССТА фотохрониката.

БАРЫ ДОЙДУЛАР ПРОЛЕТАРИЙДАРА, ХОЛБООҮН!

САҢА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОННААҔЫ КОМИТЕТЫН УОННА
ҮЛЭҢИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Турагинского районного комитета КПСС и районного Совета
депутатов трудящихся Якутской АССР

№ 130 (3316)

1966 сыл. Сэттинньи 6 күнэ.
БАСКЫҤАҢҤА

Тахсара 35-с сыла.
Сыаната 2 харчы.

УРУЙ-АЙХАЛ УЛУУ ОКТЯБРЬГА!

Кини аймах историятыгар саҥа үйэни—ка-
питализм суулар уонна коммунизм туругулар
үйэтин арийбыт Улуу Октябрьскай социалисти-
ческой революция албан ааттаах 49 сылын
туолла.

Бу улуу бырааһынныгы биһиги дойдубут
норуоттара быйыл ССКП XXIII съезин уонна
партия Кийин Комитетын уураахтарын олоххо
киллэриниэ, саҥа бизэ сыллаах былаан сорунта-
рын ситиһиилэхтик толорууга политическай
уонна трудовой модун өрө көтөбүллүү быһыыты-
гар-майгытыгар атаараллар.

Улуу Октябрь нуруоттарга дьоллоох-соргулаах
коммунистическай олобу аҕалла. Советскай
Союз бырааттыы нуруоттар нэргэннэһиилэрин,
дос-дорууларын уонна чэлгийэ сайдыларын
дьиннээх биһигэ буолла. Советскай нациялар
уонна ССРС нуруоттарын сайдыларын чабыл-
хай холбурунан, урунута «эрэһиэннэтэ суох»
түрү дойдута. Саха сирин бүгүнгүтэ буолар.
Советскай былаас сылларыгар Саха АССР-га
сүҥкүн уларыыылар табыстылар.

Үгүс үйэлэр усталарыгар чэн-муус эгэрдэнэн
ийһиэн сыппыт түгүнэтэх, харана хоту дойдуга
баайлар-тойоттор ыар баттыгастарын аныгар
этирик түөстэммит саха дьадаҥытын сордоох-
муннаах олобо төннүбэттин ааста. Биһиги тө-
рөөбүт кыраайбыт үрдүнэн коммунизм өрө-
гөйдөөх тускула туругурда. Урунку сордоох

мас сучаны, баһымныны, лаппааныны модун
күүстээх трактордар, бульдозердар, драгалар
солбуйдулар. Көмүлүөк өһөх, ыһыырыннык
уотун онугар Ильич лаампатын сырдык уота
сандаарда. Университет, научнай институттар,
сир ахсын оскуолалар ааннара тэлэчи аһылы-
на.

Октябрь 49 сылын туолар өрөгөйдөөх быраа-
һынныгы ханна барытыгар курдук, биһиги
оройуоммут үлэһиттэрэ саҥа ситиһиилэринэн
көрсөллөр. Быйылгы сыллаабы былааны
ынах сүөһү иитиитигэр, эти государство аты-
лааһынга оройуон бары колхозтара, үүтү
атыылааһыны үс колхозтар толордулар. Үгүс
фермалар коллективтара, уонунан аабыллар
ыанныксыттар сыллаабы былааннарын болдьо-
бун иннинэ толорору ситистилэр. Бастыҥ ме-
ханизатордар, сүөһү иитиитин уонна хонуу
үлэһиттэрэ, производственной тэрилтэлэр бастыҥ
дьонноро ылыммыт эбэһэтэлиэтибэлэрин толо-
рууга үрдүк көрдөрүүлэри ситиһэллэр.

Партия XXIII съезин уураахтарын олоххо
киллэриниэ, пятилетка бастаы сылын ситиһи-
лэхтик түмүктүүр иһин биһиги оройуоммут
үлэһиттэрэ бары күүстэрин-күдэхтерин ууран
туран өрө көтөбүллүүлэхтик үлэһииллэр.

Туругурдун Лениннэн төрүттэммит албан
ааттаах Советскай Союз Коммунистическай пар-
тията!

ЭБЭРДЭЛЭР

Ленин аатынан колхоз бырабылыанньатын
председателэ таб. НИКОЛАЕВНА
Партком секретара таб. ДЬЯЧКОВСКАЯ
Комсомольскай комитет секретара
таб. ПРОТОДЬЯКОНОВА

ССКП райкомун бюрота, үлэһиттэр депутаттарын оро-
йуоннааҕы Советин исполкома, производственной
управление. БИБСАКС райкомун бюрота Ленин аатынан кол-
хоз бырабылыанньатын, парткомун, комсомольскай комитетын,
специалистарын уонна колхозтаахтарын Улуу Октябрь 49
сылын көрсө государство сакааһын болдьобун иннинэ үүккэ—
103,3, эккэ 105,3 бырыһыаннан чистээхтик толорбуккуту-
нап истигиник эбэрдэһиллэр.

ССКП райкомун бюрота, райсовет исполкома, комсомол
райкомун бюрота, производственной управление эһигини оро-
йуон тыатын хабарыстыбатын өрө көтөбүүгэ өссө таһаа-
рылаахтык үлэһиттэрэ, Улуу Октябрь 50 сылын үрдүк
ситиһиилэрдээх көрсөхтөрө дизи эрэнэллэр.

ССКП райкомун бюрота.
Райсовет исполкома.
БИБЛКС райкомун бюрота.
Производственной управление.

Карл Маркс аатынан колхоз бырабылыанньатын
председателэ таб. ЛЫТКИНГА
Партком секретара таб. ОКОЕВНА
Комсомольскай комитет секретара
таб. ИЛЛАРИОНОВА

ССКП райкомун бюрота, үлэһиттэр депутаттарын оро-
йуоннааҕы Советин исполкома, производственной управление
уонна БИБСАКС райкомун бюрота Карл Маркс аатынан
колхоз бырабылыанньатын, парткомун, комсомольскай коми-
тетын, специалистарын уонна колхозтаахтарын пятилетка
бастаы сылыгар таһаарылаахтык үлэһэн, Октябрь 49
сылын көрсө государство атыылааһыны сыллаабы былаанын
болдьобун иннинэ үүккэ—103, эккэ 104,8 бырыһыан толор-
буккутунап истигиник эбэрдэһиллэр.

ССКП райкомун бюрота, райсовет исполкома, производ-
ственной управление, БИБСАКС райкомун бюрота эһигини
оройуон тыатын хабарыстыбатын өрө көтөбүүгэ өссө таһаа-
рылаахтык үлэһиттэрэ, Октябрьскай революция 50 сылын
үлэһэ ситиһиилэрдээх көрсөхтөрө дизи эрэнэллэр.

ССКП райкомун бюрота.
Райсовет исполкома.
Производственной управление.
БИБЛКС райкомун бюрота.

БЫРААҤЫННЫГЫНАН, КҮНДҮ ТАБААРЫСТАР!

«...Советской государство тутулуу-
тун САБАЛЫЙР, онон аан дойду ис-
ториятын сага үйэтин, бары капита-
листической дойдуларга баттаммыт-үк-
тэммит уонна сир аайы сага олоххо,
буржуазияны кыайыга, пролетариат
диктатуратыгар, капитализм баттыга-
хыттан, империалистической сэриилэр-
тэн киһи аймагы быһаан ылыга ба-
ран иһэр САГА кылаас баһылыктыыр
үйэтин САБАЛЫЙР дьол биһиэхэ тик-
сибитинэн биһиги киэн туттар быраап-
таахпыт уонна киэн туттабыт дабаны».

ЛЕНИН.

(Соч.; толору хомуура, 44 том, 148 стр.)

—Күндү Роман Ильич! Эн 50 сааскын туолбукунан, нуруот үөрэбириитин эйгэтигэр 33 сүл үлэлээбинкинэн уонна Эйиэхэ Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учуутала диэн бочуоттаах аат ингэрлибитинэн манна мустан олорор эн биір идэлээх коллегаларың, үөрэнээчилэриң уонна төрөппүттэр өссө төгүл ис сүрэхтэн эбэдэлиит, —диір Чурапчы абыс кылаастаах оскуоланың партинай тэрилтэтин

Үрдүк үөрүү

секретара Ф. А. Константинопол талга, партия райкомун итинниэ Зйигин эбэрдэлээчилэр бу райсовет исполкомун, үөрэх оройуоннаабы салаатын уонна учууталлар профсоюзтааҕы райкомун, Чурапчы орто, Чурапчы, Хатылы абыс кылаастаах оскуолаларын аадырыс суруктара, үтүөлээх учуутал аадырыһыгар республика араас муннуктарыттан кэлбит эбэрдэлиир телеграммалар, суруктар папкалара туттарылыннылар.

Чурапчы орто оскуоланың директора Н. И. Дьячковскай: «Биһиги оскуолабыт урукку үөрэнээччитин, бастагы пионерын, учууталын Васильев Роман Ильичи Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учууталын бочуоттаах аата ингэрлибитинэн итиитик эбэрдэлиит», —диэн туран кидарылыбыт аххан дьон олордохторо. Кинилэр таптыыр учууталларын сыралаах үлэтэ үрдүктүк сыаналаммытыттан чаччы ис сүрэхтэриттэн үөрэлэр. Ол бэлиэтин уһуннук ытыстарын таһынан эбэрдэлиилэр.

Райсовет исполкомун председателин солбуйааччы И. П. Васильев Роман Ильичкэ Саха АССР Верховнай Советын Президиумун Грамотатын, киниэхэ Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учууталын бочуоттаах аата ингэрлибитин туһулуур даस्ताбырыаньаны туттарыыта уопсай үөрүүнү өссө күөдүтэр. Ити кэнниттэн үтүөлээх учуу-

Кыһамнылаах үлэһиттэр

Советской эргилэн туйгуна Анастасия Федоровна Фомина сэбиэдиссэйдээх Чурапчы селпютун 1 №-дээх бородууктатын маданыһың коллектива Улуу Октябрь 49 сыла туолар бырааһынныгың тустаах үлэтигэр ситиһилээх көрсөр. Коллектив сүл аасыт 10 ыйыгар 218 тыһыңча солкуобайдаары эргилэр былааның 218913 солкуобайынан төлөрдө. Продавецтар А.Ф. Фомина, Т. Д. Захарова, А. И. Христофорова атылаһааччыларга эйбэстик сыһыанаһаллар, кинилэр наадыһыларын толорорго кыһаналлар. Маҕаһың санитарнай туруга үчүгэй буолуутугар сүрүн болдомтолорун уураллар.

Аасыт алтынны ыйдаах соруудахтарың 101,2 бырыһыан толордулар. Атыһыңтар манһык үрдүк көрдөрүүнү үлэ чааһың, эргилэн культуратын халбаһаабакка тутуһан, бэйэлэриң үлэлэригэр бастыгы, саганы олохтоон, бородууктаны «Холбос» Бэс-

тээхтээһи базатыттан бэйэлэриң киирэн талан ылар буоланнар ситистилэр. Маҕаһың алта киниттэн састааптаах коллектива коммунистической үлэ коллективың бочуоттаах аатың ылар иһин охсуһар.

Кинилэр сүл хаалбыт ыйдарыгар бу тэтимэриң ыһыктыбакка, пятаетка бастагы сылыһаабы соруктарың болдоһун иһинэ толорор соруктаахтар. Ол иһин атыһыңтар сыралаах уонна бочуоттаах үлэлэригэр өссө үрдүк ситиһилэри баһарабыт.

Биһиги корр.

Нулууптар уоттара

Мээндийэ уонна Чыччан бөһүөлэктэригэр үгүс колхозтаахтар эти элбэтэр, үүтү үкэстэр айымнылаах үлэбэ кытталлар. Кинилэр күннээһи күргүөмнээх үлэ кэнниттэн көрдөөхтүк сыһыаньахтарың баһараллар. Киниэ көрүөхтэриң, концерга сылдыһахтарың, лекция истиэхтэриң. Саахмат, дуобат оонһуохтарың.

Ийэлэриң-абаларың, убайдарың-эдийдэриң ити баһарар-бабаларың колхоз комсомолцэра толорорго быһаарыннылар. Онон Чыччан ферматың тулаайахсыһан кэриэтэ турбут кыһыл муһуугар кулууп астылар. Мээндийэ урукку кулуубун дьэитин эмиэ ититилэр, сирэйиң хараһың сэргэхситтилэр.

Мугудай ыччаттара

Ити барыта общественной саһалааһың быһыһытынан тэрилиннэ. Мээндийэ кулуубун уонна библиотекатың олохтоох детсад үлэһиттэра, ЫБСЛКС чилиэннэра Галина Аммосова уонна Екатерина Ефимова урукку чөллөрүгэр түһэрэргэ, культурнай-сырдатар киһи уотун сандаардарга турунуулар.

ХАҢЫАТЫ СУРУНААЛЫ—ХАС БИИРДИИ КЭРГЭҢНЭ

Лилия Макарова Мугудайдаабы сибээс отделениетың начальнигың эбээһинэһиң толорон олоорор. Быйыл күһүнү онно атаарда. Онон кыыс үлэһиир кэмигэр бэчээккэ сурутуу түгэнэ түбөстэ.

Кини хайдах үлэлээн бу эһиһэттээх кэми аһарбытын туһунан сыһыһаралар кэпсипилэр. Отделение үрдүнэн бэчээккэ сурутуу былаана ээтинни манһайгы күнүгэр туолбута. Ол аата Мугудай нэһилиэһиң уонна Күндүл бөһүөлэһиң ыллара бары хаһыакка, сурунаалга сурутту-

лар. Бал эрэ барыта саһа дьыһтан ылата күн аайы сибииһэй хаһыаты арыһыа.

Сурутууну ордук үчүгэйдик Константин Егорович Захаров ыһытта. Кини колхоз Төлөйдөөбү учаастагар почтальоннаабыга хаһыс да сыла. Ол тухары бэчээти тарватааччы общественной болумуочунай буолан ыал аһсын сылдыар, фермалары кэрийэр.

Кини барыта 700 солкуобайтан таһса суумалаах сурутууну ыһытта. Кини курдук активистар баар буоланнар, нэһилиэккэ 90-тан таһса «Хо-

тугу сүлүс» сурунаалы, 200-кэ экзэмпляр ыччат бэчээтин, 350-тан таһса экзэмпляр республиканскай уонна оройуон хаһыаттарың аһар буолуохтара. Бэчээккэ сурутуу биллигин дабаны салгыы бара турар.

* * *

Бу барыта Калинин аатынан колхоз комсомольскай тэрилеттин (секретарь Петр Захаров) олоһун, үлэтин, сыһыаньаһың, кылгастык да буоллар, сырдаталлар.

П. СЕДАЛИЩЕВ

Республика үтүөлээх механизатора Николай Егорович Яковлев аата оройуонга иһиллэр буолбута ыраатта. Кини сайын аайы механизированнай звеноһу баһылаан күөх быһагы басыһар. Кыһыһың сүөһү иһитини ыарахан үлэлэриң механизациялааһыңга, пилораманы үлэлэтиңгэ о.д.а. техникаға сыһыаннааһа барытыгар кини сатала, дьобура, кыттыыта наада буолар. Ол тухары коммунист, нэһилиэк Советын депутата үлэбэ үтүө холобуру көрдөрөр.

СНИМOKKA: Н. Е. Яковлев.

МОСКВА. Кыһыл илошадь.
В. Соболев фотота.
ССТА фотохрониката.

ҮЛЭ НЬЫМАЛАРЫГАР УҢУЙАР

Гаврил Андреевич Собакин Эрилик Эристиин аатынан колхоз Мэлдэхситээһи биригээдэтин биір төһүү үлэһитэ. Быһатың эттэххэ, отчут олуһа, масчыт бастыга, тутуу үлэһитин туйгуна. Кырдыбас колхозтаах үчүгэй үлэтинэн, үтүө майгытынан-сигилитинэн бар дьонун ытыктабылынан туһанар. Быйыл Дириг орто оскуоланың бүтэрэн баран, бэйэлэриң баға өттүлэриңэн колхозка үлэһи тахсыбыт ыччаттан Гаврил Андреевич Мэлдэхситэ тутуу биригээдэтин тэрийбитэ. Кинилэр сайының от үлэтигэр сылдыһыттара. Күһүн, ити былдыһыңтаах сезон үлэтэ үмүрүйбүтүн эрэ кэннэ, болуотунһуқтааһыһынан дьарынтанан барбыттара.

Өр сыллар усталарыгар олох араас эрирдэриң бэйэтин этинэн-хаанынан билбит, үлэттэн дьолун булбут, аастыйбыт баттахтаах, чэрдийбит илиилээх Гаврил Андреевич обонһортон олох киэн аартыгар сага үкэммит эдэриээн уолаттар Петя Тарасов, Афоня Филиппов, Петя Эверстов, Миша Норякин, Андрей Новоцың үлэ араас ньымаларыгар үөрэнэллэр. Кинилэр опыттаах үлэһит салалтатынан өтөрүнэн сүөһү турба-

тах Аччыгыһ алаас. Нэлэгэр фермаларың хотоннорун өрөмүөннээн, биригээдэ быйыл сүөһү кыстыгың сөптөөх кэмигэр тэрийитин хааччыдылар. Бу күннэргэ Таппалааһа биір бонсалаах гараһы тутан үлэбэ киллэрдилээ. Аны Эбэбэ кэлэр сылга 200 сүөһү кыстыыр типовый хотонун тутар былааннаахтар.

Коммунист Г. А. Собакин эдэр көлүөнэни үлэ мындыр ньымаларыгар уһууларың таһынан, биригээдэбэ народнай дружинаны салайар. Кини общественной бэрээдэги кэһи биір да түбэлтэтэ тахсыбатың иһин сүрүн болбомтотун уураар. Төлөннөөх сүрэхтээх, уолаттар бэйэлэриң олохторун иккис учууталынан буолбут Гаврил Андреевич салалтатынан, сүбэтинэн-аматынан кэлэр нэскиллэриң уһансарга бигэ быһаарыһылаахтар. Аны аһыах сылынан Мэлдэхси биригээдэтин сага киинэ—Эбэ—үгүс тутууларынан киэргэйиэ, уһуң учаастак киин бөһүөлэгэ буола килэдийиэ. Онуоха Гаврил Андреевич Собакин уонна кини салайар ыччаттарың сыралаах үлэлэрэ холбоһоругар ханнык дабаны саарбаһалааһың суох.

С. АЛЕКСЕЕВ.

НЫСТЫК—БАСТАНЫ СОРУК

Калинин аагмал колхоз кураай дьыллар охсууларыгар тэбиллэн, сайдытын өтүнэн ыллааха, кыттыларга биер сиргэ тэсэннээтэ. Өсөө сорох сүүн көрүнүргэ хаһайыстыба экономикагыгар биллэр гына дьайылаах таһнары түһүүр буоллар.

Ол биер тугаах биричинэтинэн общественной сүөһүгэ олохтоох баар-суох аһылыгы —оту толору хааччыйбаппыт буолбута. Өлүөнэ, Амма өрүстөр энэрдэригэр үгүс сүөһүбүтүн үүрүбүт, оройуон урук, туора үрэхтэригэр кыстыгырыт. Ити барыта сүөһүтүн ытыллар эти элбэтингэ, үүтү дэлэтингэ ыраахан содулааба, колхоз дохуота үрдүүрүн сарбыйара.

Ааспыт сайын Мугудай, Төлөй үрэхтэригэр, хоту, —собуруу алаастарбытыгар от үүнүүтэ үтүө этэ. Күөх баайы тобо-хоро хостуурга колхоз үрдүнэн икки механизированнай уонна биэс кэлэ-илии оттуур звенолара турмууттара. Ону таһынан Аммаба—Саһыл Сынныга уонна Одьулуунна —Бабабаба балачаа оттонубут. Барыта 28700 центнер күөх оту тутубут, ити зеленкаттан уратыта. Былаан 70-тан тахса бырыһыан туолла. Ааспыт сыллаагар түөрт тыһыынча кэрингэ центнер элбэх от бэлэмнэнэ.

Онон, кормовой балансаба сөп түбөһиннэрэн, общественной сүөһү айабын толору хааччый-быты таһынан, колхозтаахтарга сүүһүнэн центнер от эһин төлөбүргэ уонна кэтэх хаһайыстыбаларыгар бэрилиннэ.

Быйыл туох да көһүү, кэли-бары суох, сүөһү барыта дойдутугар турар буолан, кыстыкка улаханник чэпчэтиилээбэ биллэр. Ити тус бэйэлэрин да олохторугар үчүгэйин колхозтаахтар өйдүүлэр.

Ол эрээри сайынгы үлэлэри кытта тилэх баттаһан кырата суох ыраахаттары көрүстүбүт диэххэ наада. Хас да сүөһү кирибэтэх хотоннорун, дьон олорботох дьылларин өрөмүөн-нээһингэ, олору сагардыыга, көрүө-хаһаа тутуутугар үгүс сырабыт барда. Инньэ гынан ычат, ыаннык да сүөһүлэри хотоннорун булланы балабаныйын ортотугар диэри ытытылыбыта. Өсөө Мээндиэвэ биллэрдик хойутатылыбыта, ол да иһин итиннэ борооску өлүүтэ таһаарылына.

Колхоз 390-ча борооскута үс сүүн фермаларга муньбулуубута. Онтон Лыбынтааха 160-тан тахсатын биэс киһи көрөр. Манна коммунистическай үлэ ударниктара Мария Тимофеевна Аммосова, Акулина Алексеевна Варламова, Анна Назаровна Оконешникова үлэниллэр. Сүөһү ииттин ветерана Мария Романовна 30 мөлтох туруктаах борооскулары сүөһү онорорго ылыммыта. Маны тэнэ бу фермаба 110-чатыһаас кыстатыллар.

Борооскулар, тыһаастар уонна тингэлэр улахан сүөһүнү уонна бэйэ-бэйэлэрин кытта булкусакка, барыта биэс сиринэн тураллар. Кинилэри көрө-харайа быйыл орто оскуоланы бүтэрбит бэйэбит өвөлөрбүт кэлбиттэрэ. Эдэрдэри кытта Петр Алексеевич Выганов курдук эрэнэр дьоммут субан сүөһүнү көрөллөр.

Ыанар ынах 528 баар. Кинилэр 7 фермаба түмүллүбүттэрэ. Диринг, Чыччан тэнэ улахан фермалары таһынан Мараба, Дьэччимэвэ эмиэ бааллар.

Бийиги колхоз Елена Васильевна Захарова, Варвара Кузьмична Сивцева, кини эдьийнэ «Бочуот знага» орденнаах Анна Кузьмична Толстоухова, Мария Игнатьевна Пухова

курдук бэйэлэрин идэлэрин чахчы баһылаабыт, үтү, төрүөх иһин өр сылларга үтүө суобастаахтык үлэлээбит ыанныксыттардаахпыт. Кинилэри кытта кыргыттар, эдэр сүөсүһүттэр Анна Гуляева, Татьяна Наумова, Мотрена Гуляева, Татьяна Попова үрүн илгэ дэлэйирин иһин охсуһаллар.

Кыстыкка кириэн баран сүөһү этингэ туруута ферма тас үлэ-һиттэриттэн эмиэ тутулуктаах. Ол иһин бийиги хас ферма ахсын бастын дьоннорбутун ыһыһыттыт. Онон колхоз парткома уонна (Бүтүүтүн 4-с стр. көр)

Советскай Союз үлэһиттэрэ! Туох баар күүскүтүн ССКП XXIII съехин уураахтарын олоххо киллэрингэ, биэс сыллаах былааны толорууга биэрин!

Бийиги дойдубутугар коммунизм өрөгөйдүүрүн иһин охсуһууга сага кыа-һыыларга иннибит диэки!

Туругурдун Ленининэн төрүттэммит албан ааттаах Советскай Союз Коммунистическай партията!

(ССКП КК Улуу Октябрьскай социалистическай революция 49 сыла туолуутугар таһаарбыт Ыгырылыарыттан.)

Бочуоттаах идэ үлэһиттэрэ

Арыылаахха тийиэнгин обо сада ханнатын ыйдардаххына, бөһүөлөк собуруу уһугар турар улахан дьэни көрдөрүөхтэрэ. Оттон итиннэ кириэххинэ эмдэй-сэмдэй угуохтаах кырачаан гражданныр төгүрүктээһиннэригэр: «тобо?», «хантан?», «ки-миэхэ?», «кими?», «тугуй?», «о.д.а. үгүс ахсааннаах үрүгү-үөһө ыйытылыарыгар, «доп-уруостааһыннарыгар» түбөһөһүн.

—Бийиги садпыт 1960 сылтан үлэлиир. Билигин 50 обо күнүстэри-түүннэри сылдьар. Барыта 14 үлэһиттээхпит. Өрө-бүдгэ бөһүөлөк иһигэр олорор төрөһүттээхтэр эрэ дьылларыгэр бараллар, оттон ыраах фермаларга үлэлиир дьонноохтор манна хаалаллар. Сүннүнээ колхоз производствотыгар быһаччы кытааччылар оболоро сылдьаллар,—диэн билиһиннэрэр Эрилик Эристин аатынан колхоз Хайахсыт нэһилиэтинээри обо садын ээбиэдиссэйэ А. П. Платонова.

—Акулина Петровна, эн хаһаангыттан ыла манна үлэли-гини?

—Мин 1961 сылтан бу садка үлэлибин, ол иһиннэ хас да сыл Чурапчыга эмиэ обо садыгар үлэлээбитим. Үлэлээбитим барыта уонча сыл буолла.

Уонча сыл... Бу этэххэ эрэ дөбөҥ. Оҕону кытта үлэ үгүс түбүгү, сыраны, мындыр сыһыаны эрэйэр. Коммунистическай общественны салгыы тутуучулар сача көлүөнэлэрин итингэ итиччэ үлүн кэмгэ үлэлээһин биһирэннэн эрэ сөп. Оволор сылдьар усулуобуйаларын тупсарыыга, кинилэри эт-хаан өттүнэн чөгүн-чөбүк онорууга, ой-санаа өттүнэн сайыннарыыга үгүс сатабыл, билин-көрүү, бириэмэ, амарах сыһыан, бэрт элбэх сүүрүү-көтүү, кэпсэтин көрдөнөр. Итинник үгүс түбүктэри опыттаах үлэһит бэйэтин хал-баһнаабат эбээһинэһинэн аабынар. Ону Акулина Петровна ээбиэдиссэйинэн аһаһаарыттан ыла обо садын үлэтэ биллэрдик тунсубутун туһунан колхозтаахтар истин тыллары этиилэрэ даһаны туһулуур.

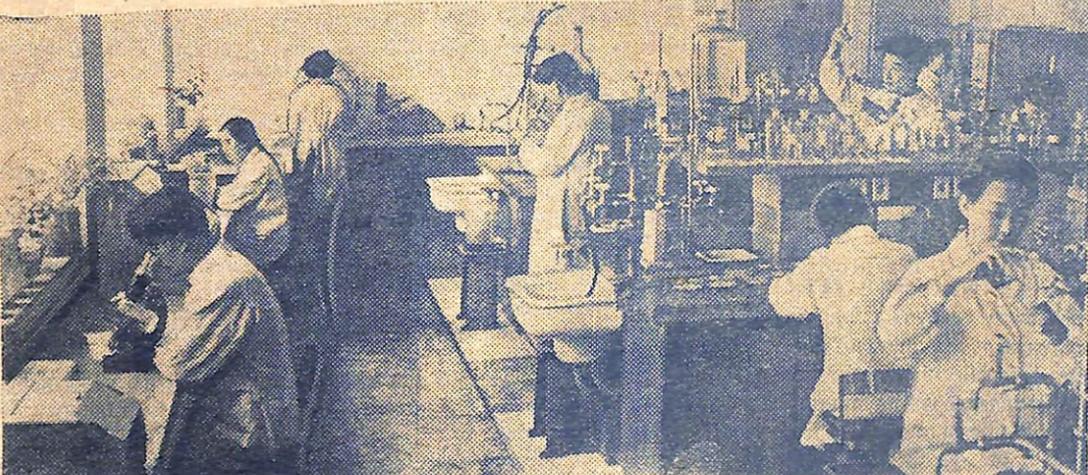
Бу обо садыгар Е. Д. Макарова, М. Д. Филиппова, А. К. Захарова, Е. П. Тимофеева } воспитателлэринэн үлэниллэр. Кинилэр итиллээчилэри кытта араас занятчылары программа быһыытынан сөптөөх кэмгэр ытталлар. Сайынгы оттугэр чугас эргин экскурсиялары онго-

Корея Народнай-Демократической Республиката. Быйыл Пхеньянаабы университет сүүрбэ сыллаах үбүлүөйүн бэлиэтиир. Университет лабораторияларыгар уонна аудиторияларыгар 12 тыһыынчаттан тахса студент үөрэнэр.

СНИМОККА: университет лабораториятыгар.
ККТА—ССТА фотолара.

роллор. Биер сүүн боппуруоһунан өвөлөр астарын бэлэмнээһин уонна кинилэри аһатыы буолар. Итинник уустук эбээһинэһи М. П. Попова толорор. Үрүн аһы олохтоох биригээдэттэн, ас атын араас көрүнгэрин маһаһыһытан толору хааччыналлар. меню күн айы тус-туһунан буолуутугар сүүн болвомтолорун уураллар. Итиннэхэ повар Мария Петровна үгүтэ-өҕөтө эмиэ улахан. Ол эрээри сибииһэй өвүрүт астары, сибииһэй фрукталар суохтара кини үлэтигэр үгүс ыраахаттары үөскэтэр. Ити олохтоох усулуобуйа табыгаһа суовунан эрэ быһаарыллыан сөп.

Оволор улахан кыра бөлөхтөргө араарылаллар. Кинилэр утуйар, ооньуур сирдэрэ тус-туһунан. Дьэ уопсай көрүгэ оволор сылдьалларыгар табыгастаах, санитарнай өттүнэн үчүгэй туруктаах. Итиллээчилэр утуйар таһастара бириэмэтигэр уларытыллан иһэр, кинини хомуйууну, бэрээдэктээһини воспитателлэр салалталарынан оволор бэйэлэрэ ытталлар. Бу сады олохтоох оскуола ахсыс кылааһа шефтэ-һэр. Үөрэнээччилэр бэйэлэрин мастарыскайдарыгар онорон кыракый бырааттарыгар уонна бадыстарыгар араас ооньуурдары бэлэтииллэр. Кыргыттар соровор сад үлэһиттэригэр практической көмөлөрү онороллор. Ово тэрилтэтин салалтата биридин төрөһүттэри кытта ыкса сибээһи тутуһар, оҕону дьэһэ итин боппуруостарыгар биридинчээн бэсчэдэлэһини ыттар. Итиникитин даһаны итинник үлэлэри салгыы ытарга, төрөһүттэргэ аһаһаах муньхалары онорорго былаанныллар С. АЛЕКСЕЕВ.

1917

Партияны сөбилэннэлээх бастааннааба туһаайбыт VI-с съезкэ (1917 с атырдьах ыйа) 240 тыһыынча кэрингэ партия чилиэниттэн делегаттар кыстыгытара. ССКП XXIII съехингэр (1966 с. кулун тутар) Советскай Союз коммунистарын армията 12 мөлүйүнтөн тахса чилиэннээх этэ.

Аан дойду социалистическай системата бийиги дойдубутун кытта биригэ 14 дойдуну түмэр, сир шарын нэһилэннээтэ 35,1 бырыһыанын, территориятын 26 бырыһыанын хабар.

Сыыппаралар уонна чахчылар

1913 сыллаахха ыраахтаабылаах Россияба 159,2 мөлүйүөн киһи олороро, оттон 1966 сыл тохсуньу 1 күнүгэр Советскай дойду нэһилиэннээтэ 231,9 мөлүйүөн киһинэхэ тийдэ.

Иккис аан дойду сэринтин иһиннэ бийиги дойдубутугар аан дойду промышленнай бордодууксуйатын уон гыммыт бириэ тиксэр эбит буоллабына, 1965 сылаахха Советскай Союз промышленнай бордодууксуйа биэстэн бириин оҕорбута.

Пятилетка устата бурдугу сыллаабы орто хомуйууну 30 бырыһыан үрдэтэн туран,

167 мөлүйүөн тоннаба тиэр-дэргэ былааннаһаллар, 1961-1965 сс. оротунан сахарнай сүбүөкүлэни 59 мөлүйүөн тоннаны ылбыт эбит буоллааха, бу пятилеткаба 80 мөлүйүөнгө, хлопогы 5 мөлүйүөнтөн 5,6—6 мөлүйүөн тоннаба; хортуопсуйу 81 мөлүйүөнтөн 100 мөлүйүөн тоннаба; эти 9,3 мөлүйүөн тоннаттан 11 мөлүйүөн тоннаба тиэрдэргэ былааннаһаллар.

Бийиги дойдубут национальнай дохуота кэлин биэс сылга 33 бырыһыан үүннэ уонна 1965 сылга 190 миллиардтан тахса солкуобайга тэҥнэстэ. Ити сууматтан 141 миллиард солкуобайа, ол

эбэтэр түөртөн үһүн кэригэ, советскай дьон наадыһылары толорууга туттулуна.

Советскай Союз 106 дойдуну кытта культурнай сибээһи тутуһар. 1966 сылга бу сыыппара 110—га тийиэбэ.

Советскай Союз көмөтүнэн Азия уонна Африка дойдудаларыгар 600 промышленнай, тыа хаһаайыстыбаннай уонна да атын объекттар тутулааллар, 100-тэн тахса үөрэх уонна эмп тэрилтэлэрэ, научнай киһинэр тутулуунулар. Азия уонна Африка 28 дойдудаларыгар советскай специалисттар культура уобалаһыгар үлэ-

1966

лиллэр. Бу барыта советскай нуруот пролетарскай интернационализмы дьыалалан көрдөрүүтэ буолар.

1966 сыл от ыйыгар Варшаваабы дуогабарга кытылаах государстволар Политическай консультативнай комитетын сүбэ муһыбаа буолбута. Онон АХШ Вьетнамага агрессиятын утары Сайабылаанна уонна Европа куттал суох буолуутун уонна эйиһи бөвөгөтөр туһунан Декларация ыдынылыбыта.

Октябрь хотторугаа суох знамята

Историява бэйэтин суолтанын Улуу Октябрьской социалистической революцияны кытта тэнгээр атын событне суох. Аан дойду алта гыммыттан биригэр социализм знамятын күөрэчи к о т в о н, революция. В. И. Ленин бэлиэтэбитин курдук, киһи-аймахха аана суох алдырхайтан, сортомугтан, ачыктааһынтан, соботохсуйууттан коммунистической общество сырдык кэлэр кэскилгэр, олох бүтүүн уйгуланытыгар уонна бөвө эйэвэ таба суолу ыйбыта.

Большевистской партианан баһыланар-көһүлгүлэр Россия рабочай кылааһа бүтүн аан дойдутаабы история сага

эратыгар — капитализмтан социализмга кириини салаалабыта. 49 сыл анараа өттүгэр Россия рабочай кылааһынан сафаламмыт улуу дьыала аан дойдутаабы пролетариат, капитализмы утары охсуһар билигин бары прогрессивнай күүстэр бүттүүн дьыалаларынан буолла.

Советской Союз аан дойдутаабы революционной хамсааһын сүрүн тирэбинэн буолла. Билигин революционной охсуһуу далааһына кэнээтэ. Европа, Азия уонна Латинской Америка кэккэ дойдударыгар народной революциялар буолулаагылар. Сир үрдүгэр сага социальной бэрээдэк бигэтик олохтонно. Социализм аан дойдутаабы

системата үөскээтэ.

Улуу Октябрь хотторугаа суох кыһыл знамятын анынан биер миллиартан тахса киһи иннин диэки хардылыыр, социализм дойдударын чааһыгар аан дойдутаабы промышленной бородууксуйа 38 бырыһыана тиксэр.

Билигин империализм, колониальной система түгэртүгү түүрүллэр. Сэриг кэниһээри сылларга тутулууга суох 60-тан тахса национальной государстволар үөскээтилэр. Итилэртэн үгүстэрэ социалистической сайдым суолун талдылар.

Биһиги ССРП XXI съезин уураахтарынан сэбилэнэн туран, Улуу Октябрь 50 сааһын туолар юбилейнай сылы-

гар үктэнээри олоробут. Съезинэн ылыллыбыт коммунистической тутуу программата советской экономика сайдытыгар сага кэскилэри арыйда. Кинини толоруу коммунизм материальной-технической базатын тэрийиңгэ суолталаах этабынан буолуо.

Пятилетка бастакы сылын барыллааһын түмүктэрэ пятилетка эрэлээхтик хардылаан эрэрин туоһулулар. 9 ый түмүгүнэн промышленной производство уопсай кээмэйэ ааспыт сыл ити кэмигэр тэннээтэххэ 8,3 бырыһыанынан, оттон үлө онорон таһаарыта 5 бырыһыан улаатта.

ССРП XII съезин уонна ССРП КК кулун тутардаабы Пленумун уураахтарын олоххо

киллэрэн, колхозтааһтар, совхозтар рабочайдар, сэлиэнньэлэр специалистара дьонуннаах кыайыны ситистилэр. Ийэ дойду манхааһайдарыгар 74 мөлүйүүн тонна бурдук кутулунна.

Советской дьоннор партия салалтатынан коммунизмы тутууга, дойду салгыи сайдытыгар уонна кини экономическской күүһэ-күдэвэ бөвөргөөһүнүгэр сага кыайылары ситиһэргэ бигэ быһаарынылаахтар.

Октябрь знамятын анынан биһиги дойдубут норуоттара империалистической агрессияны, эргэ үйэ күүстэрин утары охсуһууга киһи-аймах инники күөнүгэр иһэллэр.

Д. ИВАНОВ.

КЫСТЫК—БАСТАКЫ СОРУК

(Бүтүүтэ. Иннин 3 стр. көр)

комсомольской тэриэтэ бэйэлэрин коммунистарын уонна комсомолецтарын сүүмэрдэбитэ.

Фермага агитационнай-маассабай үлэни ытыгыга колхоз кылааһынай бухгалтера Тимофей Степанович Ноговицын үтүө холбоурунан буолуон сөп. Киһи Чыччаңга, ааһан иһэр политика куруһуогу үчүгэйдик үлэлэтэрин таһынан, үгүс сонуннаах, кэпсээннээх кэлээчи. Учаастак общественной-культурнай оловор куруутун көмөлөһөр, биригэдири кытта хайааһыстыбаннай уонна үлэ-хамнас боппуруостарын быһаарсар. Олохтоох орто оскуола (директор Иван Семенович Кузьмин) чыччаңнары кытта шэфтэниилэрин эмнэ кэрэхсэбиллээхтик сафалаатылар. Төлөй начальнай оскуолатын (сэбиэдиссэй Спартак Николаевич Чичигинаров) пионердара биэрбэттик тэрилиннэ. Оттон Дьэччимэ ферматын шэфтэһэллэр.

Кинилэр манна экскурсиява сылдьаллар, бэснэдэ ытталлар уонна концерт көрдөрөллөр.

Калинин аатынан колхоз сүөлүтүн үлэһиттэрэ ааспыт уон ыйдар түмүктэринэн валовойнан 4657 центнер үтүө ыатылар. Ити сыллаабы былаан 81 бырыһыаныгар тэнгээр. Оттон ааспыт сылтан 999 центнеринэн абыйах. Государствова 4750 оннугар 3844 эрэ центнер үтүө, 800 оннугар 735 центнер эти туттардыбыт. Онон сүрүн иэспитин — Ийэ дойдуну кытта ахсааны кыайан толорбот кыахтаннабыт. Ынах сүөлү, сылгы көннүүнэн өлүүтэ, кыстыкка кириэн да баран, таһаарылына. Билигин туругунан кинилэри иитин сыллаабы былаана эмнэ туолбат чинчилээх.

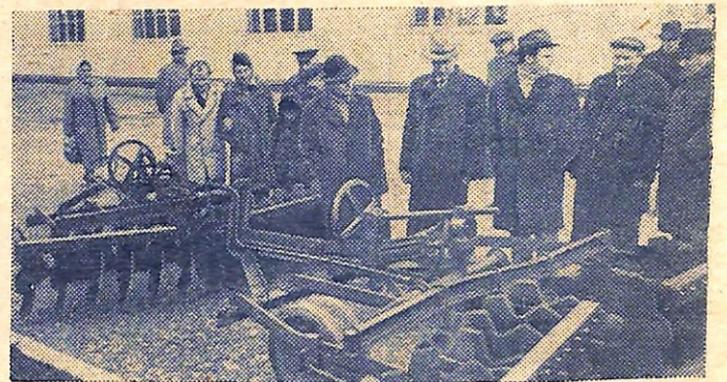
Үгүс фермаларга эбии аһылыгы сиэтин дуоннаах туһаны биэрбэттик тэрилиннэ. Оттон Лыбынтахха, Чыччаңга, Төлөй

Дирингэр уонна Улуу Сыйыга кормокуһиялар үлэлэттилэ иликтэр. Колхоз икки биригээдэтин салайар үлэһиттэр сыл аайы уларыта-тэлэрийэ тураллар. Манна аналлаах үөрэхтээх эбэтэр үлэһит бафалаах, биригэдири дьобурдаах дьону сүүмэрдиир наада.

Пятилетка бастакы сылыгар заболоцкайдар ыңгырыларып өйөөн, колхоз баайыгар-дуолугар — общественной сүөлүгэ ичигэс уонна тотойу кыстыгы олохтоон, сүөлүнү ахсаан өттүнэн дафаны туругунан дафаны эчиррэннээк сыл таһаарар туһугар колхоз сүөсүһүттэрэ дьулуурдара улахан. Быйылгы кыстыгы хайдах-туох туорууттан, эһиилги эрэ буолбакка, колхоз инники сайдытын тыын боппуруоһа быһаарыларын колхозтаахтар өйдүүлэр.

Н. ПЕРМЯКОВ.

колхоз кылаабынай зоотехника.

Курскайга уобаластаабы тыа хайааһыстыбаннай быыстапкага специалистар улахан интэриэстэрин тимиер суол вагоннарыттан таһаары сүөкүүргэ аналлаах массыына тарта. Бу массыына чааска 60 тонна уобурдууну ыңгонан сүөкүүр кыахтаах.

СНИМОККА: сага массыына. О. Сизов фотота.

ССТА фотохрониката.

Чурапчы сэлиэнньэтин үлэһиттэрин Октябрь бырааһынньыгынаабы демонстрацияларын былаана

Улуу Октябрьской социалистической революция 49 сыла туолар бырааһынньыгар аналлаах оройуон киһини үлэһиттэрин демонстрацияларын агаарыга маньык колонналар тэрийдэллэр:

Бастакы колонна—С. А. Новгородов аатынан интернат-оскуола уонна оро спортивной оскуолатын коллективтара. Колонна начальнига таб. И. М. Павлов.

Иккис колонна—Чурапчы абыс кылаастаах оскуолатын коллективтара. Колонна начальнига таб. С. М. Максимов.

Үһүс колонна—Е. И. Куратов аатынан Чурапчы орто оскуолатын коллективтара. Колонна начальнига таб. Н. И. Дьячковская.

Төрдүс колонна—ССКП райкомун, ЫБСАКС райкомун, үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаабы Советын исполкомун уонна киһи отделларын, үп-банк тэриэтэлэрин, государственной учреждениеларын коллективтара. Колонна начальнига таб. П. М. Сивцев.

Бэһис колонна—промышленнай уонна бытовое комбинаттар, мясомолпром хонтуоратын коллективтара. Колонна начальнига М. М. Мартынов.

Алтыс колонна—«Сельхозтехника» оройуоннаабы холбоһугун, редакция, типография коллективтара. Колонна начальнига таб. К. А. Данилов.

Сэттис колонна—производственной управление, ветлечебница, ветлаборатория, десхоз, тутуу учаастагы коллективтара. Колонна начальнига таб. В. В. Михайлов.

Ахсыс колонна—сибээс оройуоннаабы уездын, райтоп, коммунальной хонтуора, 1050 №-дээх суол учаастагы коллективтара. Колонна начальнига таб. И. Р. Харлампьев.

Тохсус колонна—эмпи уонна оро тэриэтэлэрин коллективтара. Колонна начальнига таб. К. И. Сивцев.

Онуу колонна—Эргин уонна общественной аһылык тэрийдэлэрин, «Холбос» тутуугун учаастагы коллективтара. Колонна начальнига таб. Н. Х. Кривошанкин.

Коллективтар колонналар сэтгэни 7 күнүгэр сарсыарда 10 чааска бэйэдэрин тэрийдэлэригэр мусталлар уонна 11 чааска оройуоннаабы культура дьэтигэр иннигэр парадтан кэлэллэр. Минтин күнүс 11 чаас 30 мүнүүтэвэ В. И. Ленин памьдтигын таһыгар буолар.

Демонстрациялары салайы сельсовет исполкомун чилиэнгэр, райвоенком таб. В. Г. Сопиловка сүктэрийдэр. Демонстрация кэмигэр общественной бэрээдэги гөрүү милиция оройуоннаабы отделе инетын начальнига таб. М. М. Аммосовка соруудахтар.

КОМИССИЯ.

Редактор Н.П. ВАСИЛЬЕВ.

„Хотугу Сулус“ уонна „Полярная Звезда“ сурунааллары сурутууга конкурс

«Хотугу сулус» («Полярная звезда») сурунаал редакцията «Хотугу сулус» уонна «Полярная звезда» сурунаалларга сурутууну бастыһык ытыгар иһин конкурс биллэрэр.

КОНКУРС УСУЛУБУЙАТА

Кыайылылаабынан аабылаллар: «Хотугу сулус» уонна «Полярная звезда» сурунааллары сурутууга нэһилиэнньэни ордук элбэхтик хабары ситиспит бэчээти общественной тарбатааччылар, почтаһоннар.

Конкурска кыайылаахтары быһаарарга сурунаалларга сурутуу экземплярин ахсаана уонна болдьобун уһуна болбомтобо ылыллар.

КЫАЙЫЛААХТАРГА БИРИЗМИЙЭЛЭР

Икки бастакы биризмийэ—транзисторнай «Спидола» приемник—Янутскай, Мирнэй, Алдан, Ленский нуораттарга уонна рабочай бөһүөлктэргэ «Хотугу сулус» уонна «Полярная звезда» сурунааллар иккиэн холбоон 120-тэн итэбэһэ суох сыллаабы сурутууларын, оттон тыа сирдэригэр 100 экземпляртан итэбэһэ суох сыллаабы сурутууларын ыппыт бэчээти общественной тарбатааччыларга, почтаһоннарга;

Бизс иккис биризмийэ—транзисторнай «Альпинист» приемник—«Хотугу сулус» уонна «Полярная звезда» сурунааллар иккиэн холбоон нуораттарга уонна рабочай бөһүөлктэргэ 100, тыа сиригэр 80 экземплярдарын суруттарбыт бэчээти общественной тарбатааччыларга, почтаһоннарга.

Ити биризмийэлэри таһынан кыайылаахтар редакция Бочуотунай грамотатынан нафараадаланаллар.

Конкурс болдьобо 1966 сыл сэтгэни 25 күнүгэр диэри.

Конкурс кыттылаахтарыгар матырыйааллары «Союзспечать» агенстволара, партийнай, профсоюзнай уонна комсомольской тэрийдэлэр 1966 сыл ахсынны 15 күнүн аһарбанна эрэ биһиги редакциябытыгар түһэрэллэр. Онно общественной тарбатааччы «Хотугу сулус» уонна «Полярная звезда» сурунаалларга төһөлүү суруттарыны ыппытын хайаан да ыйыллыахтаах.

Конкурс түмүгэ бэчээккэ таһаарыллыабы «ХОТУГУ СУЛУС» («ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА») СУРУНААЛ РЕДАКЦИЯТА.

Биһиги аадырыспыт: Чурапчы оройуона, Чурапчы сэлиэнньэтэ, К. Маркс уулуссатын 12 №

Телефоннар:

Редактор—0—113
Сурук отдела—23
Уопсай отдел—0—11

Редакцияга ытыгар сурукка аадырыһы, араспаанньаны, ааты, аба аатын хайаан да толору суруйлуохтаах.